

Fellessak 1/24: Kvote for betinget skadefelling av ulv i region 4 og 5 i 2024- 2025

Sekretariatets forslag til vedtak

Rovviltnemndene i region 4 og 5 vedtar en kvote på 10 ulver for betinget skadefelling. Kvoten gjelder for perioden fra 1. juni 2024 til 15. februar 2025, eller til kvoten er fylt dersom det skjer før perioden er slutt. Kvoten gjelder for hele rovviltregion 4 og 5.

Nemnda stiller følgende vilkår:

- Forvaltningsplanene for rovvilt i region 4 og 5 skal ligge til grunn for iverksettelse av eventuelle fellingstillatelser, jf. også rovviltforskriften §§ 1, 6 og 9.
- Felling eller forsøk på felling av ulv skal umiddelbart meldes til Statsforvalterens vakttelefon. Skytter har ansvaret for at meldingen kommer frem, også der dette videreformidles via andre (f.eks. fellingsleder). Utenom åpningstidene for vakttelefonen, skal det sendes melding på SMS.
- Den som skadeskyter ulv skal uten opphold underrette Statsforvalteren på vakttelefonen og nærmeste politimyndighet.

Vedtaket er fattet etter § 7 og § 8 i rovviltforskriften, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Gjennom saksutredningen er nemnda forelagt den siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen om ulvens bestandsstatus- og utvikling. Nemnda viser til sekretariatets vurderinger om at et slik uttak ikke vil medføre for stor belastning på ulvebestanden, og at de rettslige vilkårene for å vedta en kvote for betinget skadefelling av ulv er oppfylt.

Her finner du [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#).

Bakgrunn for saken

Skadefelling av ulv er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå på husdyr eller tamrein. Skadefelling retter seg mot enkeltindivider, og er ikke et virkemiddel som kan benyttes til å regulere bestanden. Regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt.

De regionale rovviltnemndene har myndighet til å fatte vedtak om kvote for skadefelling jf. rovviltforskriften § 8, når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Fellingstillatelse gis av Statsforvalteren innenfor den kvote og den områdeavgrensning som er satt, jf. rovviltforskriften § 9. Kvote for betinget skadefelling gjelder fra 1. juni til og med 15. februar.

Bestandssituasjonen for ulv

Resultatene fra overvåkingen av den sørskandinaviske ulvebestanden presenteres i en årlig rapport: «[Bestandsovervåking av ulv vinteren 2022/2023](#)». For den norske delen av bestanden utarbeides det i tillegg foreløpig rapporter gjennom kartlegningsperioden. Den nyeste foreløpige rapporten med de siste opplysningene om bestandssituasjonen i Norge er presentert i rapporten «[Ulv i Norge pr 24. mars 2024 – foreløpige konklusjoner for vinteren 2023-2024](#)».

Kartlegging av valpekull og antall ulver i Skandinavia foregår hver vinter i perioden fra 1. oktober til 31. mars. Bestandsstørrelsen for ulv i Sverige beregnes på bakgrunn av antall registrerte valpekull, mens i den norske delen av bestanden kartlegges alle individer ved spring og DNA-analyser.

Den felles skandinaviske ulvebestanden er for sesongen 2022-2023 beregnet til å bestå av ca. 510 individer. Det er en nedgang på 30 individer fra forrige vinter. I Norge ble det registrert ca. 66-68 ulver siste kartleggingsperiode, når ulver i grenserevir deles mellom landene. I Sverige har bestanden hatt en liten nedgang fra 460 til 450 individer (inkl. halvparten av grenserevirene). Det var totalt 6 ynglinger i Norge, der grenserevir teller med en faktor på 0,5. Av disse var 3 i helnorske revir. Bestanden er med dette over det nasjonale bestandsmålet for ulv, men for første gang på sju år var det påvist under 100 ulver innenfor landets grenser, som er en nedgang på bortimot 30 prosent fra registreringssesongen 2021-2022.

Så langt i vintersesongen 2023-2024 er det for perioden 1. oktober- 24. mars dokumentert totalt 72-78 ulver med enten helnorsk tilhold eller med tilhold på begge sider av riksgrensen mot Sverige. Når de 18 ulvene som er kjent avlivet i samme periode blir trukket fra, er det så langt registrert 54-60 ulver her til lands i vinter, hvorav 31-35 ulver med helnorsk tilhold som fortsatt er i live.

Det er så langt i vinter dokumentert fire sikre valpekull i helnorske revir og tre valpekull i grenserevir der ulvefamilieene har tilhold eller antas å ha tilhold på tvers av riksgrensen. Av de påviste ynglingene denne vinteren er det tatt ut ett helnorsk revir og ett grenserevir ved lisensfelling på etterjulsvinteren.

Det har vært stor variasjon i antallet ulv som er felt på skadefelling i region 4 og 5 de senere årene (tabell 1).

Tabell 1: Antall ulver felt ved skadefelling i region 4 og 5 i perioden 2018 - 2023

År	Region 4	Region 5	Totalt
2023	1	5	6
2022	0	5	5
2021	0	1	1
2020	0	5	5
2019	0	3	3
2018	0	3	3

Taps- og skadesituasjonen for husdyr og tamrein på beite

På landsbasis er det i 2023 erstattet 1943 søyer og lam tatt eller skadet av ulv mot 685 i 2022. Av disse er 352 knyttet til region 5, og 427 knyttet til region 4. Resten er erstattet i øvrige deler av Norge. I region 5 er tapene til ulv i 2023 særlig knyttet til skogsområdene mellom Glåmdalen og Mjøsa, mens i region 4 er det særlig knyttet til beiteområdene rundt Eidsvoll. I Elgå reinbeitedistrikt ble det erstattet 34 tamrein tapt til ulv i reindriftsåret 2022/2023.

Tapstallene varierer mye mellom år, men det er årvisse tap av beitedyr til ulv både i region 4 og region 5. I 2023 behandlet Statsforvalteren i Innlandet i beitesesongen 22 søknader om fellingstillatelse på ulv (nye eller forlengelser). Det ble gitt skadefellingstillatelse i 16 tilfeller (8 nye tillatelser, 5 forlengelser av tidsperioden og 3 som gjaldt kun utvidelse av fellingsområdet).

I region 4 var det i 2023 aktiv skadefellingstillatelse store deler av beitesesongen i området Eidsvoll (og Stange og Nord-Odal).

Sekretariatets vurderinger

Rovviltnemndas myndighet

Rovviltnemndene har myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling, jf. rovviltforskriften §§ 7 og 10, når bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. forskriften § 4. Nemndenes myndighet skal for ulv baseres på dokumenterte data om siste års ynglinger som går frem av endelig statusrapport fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. forskriften § 3 tredje ledd.

Sekretariatet viser til siste offisielle bestandsrapport fra Rovdata; [Bestandsovervåking av ulv vinteren 2022-2023](#), hvor det fremgår at det var totalt 6 ynglinger av ulv i Norge i 2022, der grenserevir teller med en faktor på 0,5. Av disse var 3 i helnorske revir. Bestandsmålet for ulv i region 4 og 5 er 4-6 årlige ynglinger av ulv, 3 av disse skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge. Ynglinger utenfor ulvesona medregnes. Der en del av reviret ligger i Sverige skal en yngling medregnes med en faktor på 0,5. Dette innebærer at rovviltnemndene i region 4 og 5 har myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av ulv i henhold til rovviltforskriften §§ 7 og 10.

Sekretariatets vurdering av det rettslige grunnlaget

Ulv er fredet i Norge. Felling kan likevel tillates blant annet for å forhindre skade på husdyr og tamrein jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd, bokstav b. Etter annet ledd kreves det i tillegg både at uttak ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Loven må forstås slik at den oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang. For ulv er det i praksis skade på sau og tamrein som er aktuelle skadetyper.

Vilkåret om at uttaket må avverge skade

Det beiter et stort antall sau og storfe i region 4 og 5, i tillegg til tamrein i region 5. Det forekommer årlig skader på beitedyr forårsaket av ulv i begge regioner. Hvor skadene oppstår, og hvor omfattende de er, varierer fra år til år. For region 4 og 5 samlet ble det i 2023 ble det erstattet til sammen 779 sau som tapt til ulv. Sekretariatet legger til grunn at det med stor grad av sannsynlighet vil oppstå skade på både sau og tamrein i kommende beitesesong. Dersom ulv kommer inn i beiteområder for sau og tamrein vil skadeomfanget erfaringsmessig kunne bli

Sekretariatet for roviltnemndene i region 4 og 5- saksframlegg

stort. Selv om skadepotensialet generelt er begrenset innenfor forvaltningsområdet for ulv, hvor det ikke er tamreindrift eller slippes sau på utmarksbeite, kan det oppstå konkrete hendelser som likevel oppfyller vilkårene for å iverksette betinget skadefelling. Det har forekommet tilfeller hvor ulv har kommet seg innenfor roviltavvisende gjerder og gjort betydelig skade på sau innenfor ulvesona. Vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b anses oppfylt for å fastsette en kvote for skadefelling som gjelder for hele region 4 og 5.

Vilkåret om at uttaket ikke truer bestandens overlevelse- fastsettelse av kvote

Ifølge naturmangfoldloven § 18, andre ledd, kan vedtak bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Ved vurdering av kvote for felling skal roviltnemndene, ifølge kommentarene til § 7 annet ledd, gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle bestandsmålet for regionen.

Den felles skandinaviske ulvebestanden er for sesongen 2022-2023 beregnet til å bestå av ca. 510 individer. I 2022 var det totalt 6 ynglinger i Norge. Av disse var 3 i helnorske revir. Bestanden er med dette over det nasjonale bestandsmålet for ulv. Det er så langt i vinter dokumentert fire sikre valpekull i helnorske revir og tre valpekull i grenserevir der ulvefamiliene har tilhold eller antas å ha tilhold på tvers av riksgrensen. Av de påviste ynglingene denne vinteren er det tatt ut ett helnorsk revir og ett grenserevir ved lisensfelling på etterjulsvinteren.

Sekretariatet viser til at skadefelling ikke er et virkemiddel for å regulere bestanden, men at formålet er å håndtere akutte skadesituasjoner eller situasjoner hvor det er et overhengende skadepotensial. Statsforvalteren må i hvert enkelt tilfelle vurdere en eventuell iverksetting opp mot regional forvaltningsplan og kriteriene i roviltforskriften. Eventuelle iverksettinger av tillatelse til betinget skadefelling vil i første rekke rette seg mot prioriterte beiteområder. De skadegjørende individene i prioriterte beiteområder er streifdyr eller innvandrende dyr som prøver å etablere seg i områder der slik etablering ikke er ønskelig. Innenfor forvaltningsområdet for ulv vil terskelen være vesentlig høyere, og det vil være mer aktuelt å vurdere andre tiltak enn felling for å avverge skade.

I 2023 vedtok nemnda en kvote på 10 dyr for betinget skadefelling i perioden 1. juni 2023 – 15. februar 2024. Det ble felt totalt seks dyr på skadefelling i region 4 og 5 i 2023. Siden både skadefelling og all øvrig irregulær avgang (påkjørslar mv.) belastes skadefellingskvoten, er det etter sekretariatets vurdering behov for en kvote på inntil 10 ulver også i 2024. Perioden for lisensfelling av ulv varer frem til og med 31. mai, og det er fortsatt mulig at det blir felt dyr på lisensfelling som også trekkes kvoten for skadefelling før beitesesongen. Som følge av endret lisensfellingsperiode fra og med 2019 kan det være behov for å iverksette skadefelling helt frem mot lisensjaktstart 1. desember i beiteområdene for rein.

Ut fra tilgjengelig kunnskap om bestandens status og utvikling, og med henblikk på at skadefelling i all hovedsak vil gjelde individer som oppholder seg utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv, anser sekretariatet at en kvote for betinget skadefelling på 10 dyr er forsvarlig med hensyn til den samlede belastningen på ulvebestanden. Et slikt uttak ansees å ikke ville true ulvebestandens overlevelse jf. naturmangfoldloven § 18 andre ledd. Uttaket vil ha begrenset innvirkning på muligheten for å nå det nasjonale bestandsmålet kommende år.

Sekretariatet for rovviltnemndene i region 4 og 5- saksframlegg

Vilkåret om at formålet ikke kan nås på en annen tilfredsstillende måte

Skadepotensialet kan mest effektivt reduseres gjennom tiltak som skiller beitedyr og ulv, for eksempel nedsanking av dyr fra utmarksbeite. Samtidig er dette inngripende tiltak som legger begrensninger på beitebruken. Det fremgår av rovviltforliket at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Dette innebærer blant annet at beitenæringen skal tilpasses rovvilt i rovviltprioriterte områder, mens det i beiteprioriterte områder skal være lav terskel for uttak av rovvilt. Det skal mer til for å se andre tiltak som tilfredsstillende i beiteprioriterte områder, der også landbruksfaglige hensyn må vektlegges, enn i rovdyprioriterte områder. Innenfor forvaltningsområdet for ulv vil det i større grad være aktuelt å iverksette andre tiltak en felling for å avverge skade, for eksempel beiting på inngjerdet område. I enkelte tilfeller oppstår likevel situasjoner der ulv kommer seg innenfor gjerder og forårsaker betydelig skader. Sekretariatet anser at det ikke finnes andre tiltak enn å fastsette en kvote for betinget skadefelling for å kunne forhindre omfattende tap av beitedyr, og at vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte er oppfylt.

Naturmangfoldloven §§ 8-12

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet skal tuftes på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, jf. naturmangfoldloven § 8. Bestandssituasjonen for ulv er godt dokumentert gjennom årlige tellinger, og man har dermed god oversikt over utviklingen i bestanden.

“Føre-var-prinsippet” i § 9 sier at når det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvordan beslutningens virkning vil være på naturmiljøet, skal man unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Sekretariatet anser at det foreligger tilstrekkelig kunnskap til at nemnda kan fatte vedtak, og at føre-var prinsippet kan tillegges mindre vekt

Biologien og økologien til ulv er godt undersøkt, og gjennom nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt følges bestandsstatus- og utvikling for arten nøye. Ut ifra den vitenskapelige dokumentasjonen som foreligger om bestandsstatus og utvikling for ulv mener sekretariatet å ha et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å kunne anbefale en kvote for skadefelling av ulv, uten at den samlede belastningen blir for stor og irreversible skader vil påføres bestanden, jf. naturmangfoldloven §§ 8 og 10. Paragraf 11 anses ikke som relevant i denne sammenheng.

Sekretariatet viser til prinsippet om differensiert forvaltning av rovvilt, jf. rovviltforskriften § 1 og forvaltningsplanene for rovvilt i region 4 og 5. Med differensiert forvaltning menes at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltartene. Ved å nytte differensiert forvaltning, mener sekretariatet at prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, herunder lokalisering, i naturmangfoldloven § 12 er ivaretatt.

Sekretariatets konklusjon

I følge siste offisielle bestandsrapport for ulv, er antallet ynglinger over bestandsmålet for region 4 og 5. Nemndene har derfor myndighet til å vedta kvote for betinget skadefelling. Sekretariatet anser at det rettslige grunnlaget for å vedta kvote for skadefelling av ulv i region 4 og 5 er oppfylt. For å forebygge skader på beitedyr, og med hensyn til bestandssituasjonen, anbefaler sekretariatet at det fastsettes en kvote for skadefelling på 10 ulver i region 4 og 5.

Sekretariatet for rovviltnemndene i region 4 og 5- saksframlegg

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Thomas Olstad
seniorrådgiver

Sekretariatet for Rovviltnemndene i region 4 og 5, 08.05.2024